

ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คำจันทร์ รมเย็น¹ / สุทิตา โขรัมย์²

^{1,2} อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

อีเมล: Chompoo_23@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 185 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม จำนวน 4 ฉบับ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวม 70 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.41-0.72 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง 0.84 - 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคอยู่ในระดับมาก และ ปัจจัยภายใน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคอยู่ในระดับมากที่สุด

2) ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ

การเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

A study of the factor to Adversity Quotient (AQ) of Bachelor's Degree the first-year students in the Faculty of Education at Buriram Rajabhat University

Kamchan Romyen¹ / Suthisa Khongram²

^{1, 2} Lacturer, Faculty Of Education, Buriram Rajabhat University

E-mail: Chompoo_23@hotmail.com

Abstact

The purposes of this research were to study of Factor to Adversity Quotient (AQ) of Bachelor's Degree the first-year students in the Faculty of Education at Buriram Rajabhat University. The samples of the study were 185 people from first-year students, semester 2016. It is using Purposive Sampling and The tools used to collect the data were the questionnaire factors rating scale included 70 choices. the item discrimination ranged between 0.41-0.72 and Reliability between 0.84 - 0.91, Statistics used to analyze the data were Percentage, mean, Standard Deviation and Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The results showed that:

1) External factors might include raising the training model of democracy affected the Adversity Quotient (AQ) was at the high levels and Internal factors might include Achievement Motive, Future Orientation affected the Adversity Quotient (AQ) was at the highest levels.

2) External factor and Internal factors, all factors were positively related to the Adversity Quotient (AQ) of Bachelor's Degree the first-year students in the Faculty of Education at Buriram Rajabhat University at the high levels to highest levels.

Keywords

Adversity Quotient (AQ), Achievement Motive, Future Orientation

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-25 ปี ซึ่งเป็นวัยรุ่นตอนปลาย เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยเฉพาะนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในช่วงปีแรกนั้นมักจะเกิดปัญหาเพราะมีการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน เช่น สังคมเพื่อน สภาพแวดล้อม วิธีการเรียน การสอน การใช้ชีวิตด้านต่างๆ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาเกิดความเครียดและมีปัญหา การปรับตัวได้ง่ายเพราะเมื่อนักศึกษาเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต้องมีการปรับตัวต่อสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลง จากระดับมัธยมศึกษา จึงอาจเกิดความสับสน ท้อแท้ต่อการเรียนและยังต้องคิดตัดสินใจด้วยตนเอง ต้องเรียนรู้ในการสร้างสัมพันธภาพกับอาจารย์ การพบกลุ่มเพื่อนใหม่ที่มีพื้นฐานที่ต่างกัน การที่ต้องพักอยู่ในหอพักกับบุคคลอื่น ซึ่งแตกต่างไปจากการพักอยู่กับครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดคุ้นเคย การเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย ล้วนแต่ต้องอาศัยความพยายามเป็นอย่างมาก (สุมาลี สุวรรณภักดี, 2541) หากนักศึกษาพบเจอปัญหาแล้วขาดทักษะในการแก้ไขปัญหา ท้อแท้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการเรียนการใช้ชีวิตและอนาคตได้

การที่บุคคลจะประสบความสำเร็จได้ทั้งในด้านการเรียน การงาน หรือการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบ โดยเฉพาะสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณภาพนั้นจะต้องได้รับการฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและทักษะต่างๆ ภายใต้อารมณ์การแข่งขันกันสูงความรู้ด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว จึงไม่พอที่จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้และการที่มนุษย์จะประสบความสำเร็จได้นั้นขึ้นอยู่กับสติปัญญาเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นเรื่องของการเข้าสังคม ความสัมพันธ์กับผู้อื่น การรับรู้อารมณ์ของตนเอง การจัดการกับอารมณ์และความตึงเครียด (วินัส ภักดีนรา, 2546, อ้างถึงใน Goleman, 1995) ด้วยเหตุนี้หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งพัฒนาผู้เรียนในลักษณะองค์รวมทั้งด้านจิตใจ ร่างกาย สติปัญญา และสังคม เข้าด้วยกัน โดยจัดการศึกษาให้ผู้เรียนในทุกช่วงชั้นตลอดจนถึงระดับมหาวิทยาลัยมีความสามารถในการพัฒนาตนเองตามเป้าหมายที่วางไว้ ได้แก่ การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางอารมณ์ (Emotional Ability) หรือความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อการใช้ชีวิตเพื่อให้เด็กมีความเข้าใจตนเอง เห็นใจผู้อื่น และสามารถแก้ไขข้อขัดแย้งทางอารมณ์อันจะนำไปสู่การยกระดับจิตใจ และการปรับตัวเพื่อจะอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้การอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนดีและประสบความสำเร็จนั้นมีเป้าหมายที่สำคัญ 4 ประการ คือ ประการแรก เพื่อให้เป็นคนที่มีความสุข (EQ มาจากคำว่า Emotional Quotient หรือมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี) ประการที่สอง คือ เป็นคนเก่ง (IQ มาจากคำว่า Intelligent Quotient หรือมีความฉลาดทางปัญญา) ประการที่สาม

คือ เป็นคนดี (MQ มาจากคำว่า Moral Quotient หรือมีคุณธรรม)และประการที่สี่คือมีความสามารถในการเอาชนะอุปสรรค(มี AQ มาจากคำว่า Adversity Quotient) (วิทยา นาควัชระ, 2544 อ้างถึงใน Stoltz, 2001) หรือ AQ ตามแนวคิดของ สโตลท์ซ เป็นความสามารถของบุคคลในการตอบสนองต่อเหตุการณ์ในยามที่ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากหรือความลำบาก คนที่มีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคสูงจะมีจิตใจเข้มแข็ง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดๆ แม้จะพ่ายแพ้หรือล้มเหลวก็สามารถต่อสู้หรือเอาชนะได้ เมื่อพิจารณาความรู้ความสามารถ อายุ หรือความเฉลียวฉลาดของผู้ที่ประสบความสำเร็จกับผู้ที่มีความล้มเหลวในชีวิตจะเห็นได้ว่าอาจมีความแตกต่างกันไม่มากนัก แต่สิ่งที่แตกต่างกัน อย่างเด่นชัด คือ การมีจิตใจที่เข้มแข็งเด็ดเดี่ยว และความคิดที่จะต่อสู้อุปสรรค บางทีความผิดพลาดล้มเหลวหลายๆ ครั้งบวกกันเข้าแล้วผลที่ได้รับ คือความสำเร็จซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการได้ว่า ความล้มเหลว+ความล้มเหลว = ความสำเร็จ

ดังที่ Stoltz (ธีระศักดิ์กำ บรรณารักษ์, 2548, อ้างถึงใน Stoltz, 1997) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) จากแนวคิดของกระแสหลักของศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับจิตประสาทภูมิคุ้มกัน ประสาท สรีรวิทยาและจิตวิทยาการรู้คิดและการเข้าใจ และได้บัญญัติขึ้น ใช้ในปี ค.ศ.1997 โดยได้เขียนหนังสือเรื่อง Adversity Quotient: Turning Obstacles into Opportunities จากแนวคิดที่ว่า ท่ามกลางความลำบากแห่งยุคสมัย คนส่วนใหญ่มักพินาศไปไม่ได้ ไม่ไกล หลายต่อหลายคนยอมแพ้อย่างง่ายดาย ชีวิตเหมือนการปีนเขา ต้องพินาศความยากลำบากหรืออุปสรรคต่างๆ เพื่อก้าวไปข้างหน้า และปีนให้สูงขึ้น ซึ่งความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค ดังกล่าวคือ รูปแบบพฤติกรรมตอบสนองต่อปัญหา อุปสรรคในชีวิตเป็นกลไกการทำงานของสมองเกิดจากใยประสาท ต่างๆ ที่ถูกสร้างขึ้น ผักผ่นขึ้น Stoltz เชื่อว่า AQ เริ่มพัฒนาจากใยประสาท เริ่มเกิดในสมองเมื่อเด็กอายุ 12 ปีและเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 16 ปีแต่ไม่สิ้นสุดจนกระทั่งอายุ 23 ปีซึ่งชี้ให้เห็นว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในวิชาชีพต่างๆ ไม่สามารถวิเคราะห์ ได้จากแบบทดสอบสติปัญญามาตรฐานที่มีทั่วไป สิ่งที่ทำให้ บุคคลเหล่านั้นประสบความสำเร็จคือ AQ ซึ่งสามารถที่จะพัฒนา เปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงได้ไม่ว่าจะอายุเท่าไรหรือไม่ว่าจะเริ่มต้น ที่จุดใดก็ตาม หากบุคคลมีการพัฒนา AQ ที่ดีก็จะช่วยให้ ตนเองมีประสิทธิภาพ (ธีระศักดิ์กำ บรรณารักษ์, 2548 อ้างถึงใน Stoltz,1997) ดังนั้น การที่ประชากรในประเทศไทย AQ ที่ดีในช่วงเวลาที่ประเทศต้องประสบกับปัญหาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจ สังคม หรือภัยพิบัติ ทางธรรมชาติประชากรเหล่านั้นย่อมสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคทั้งปวงให้ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

จากการศึกษาดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ว่านักศึกษาวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาต่างๆ ซึ่งปัญหานั้นอาจกระทบกับตนเองหรือผู้ใกล้ชิด ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝัง และส่งเสริมให้นักศึกษาวัยรุ่นสามารถที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ บุคคลที่จะสามารถเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคได้นั้น

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตคือมีความสามารถคาดการณ์ไกล และวางแผนถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถควบคุมตนเองให้กระทำ หรืองดเว้นการกระทำพฤติกรรมตามความต้องการของตนเอง มีความเพียรพยายามในการอดทน เพื่อบรรลุผลในอนาคตและลักษณะมุ่งอนาคตยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค (เมธยา คุณไทยสงค์, 2546) นอกจากนี้การได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เอื้อต่อการปลูกฝังและกล่อมเกลาลักษณะบุคลิกภาพ ที่เหมาะสมโดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตยได้รับความสนใจและถูกนำมาศึกษามาก ในสังคมไทย และผลการศึกษา พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะมีจิตลักษณะที่เหมาะสมเอื้อให้เด็กเป็นผู้มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดี (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร; และประทีป จินนี่, 2546) และจากผลการศึกษาวิจัยพบว่านักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย มีความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรคสูงกว่านักเรียนหรือนักศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (เกษร ภูมิดี, 2546) การสนับสนุนทางสังคมก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเผชิญปัญหาของบุคคลเพราะการสนับสนุนทางสังคมจะเป็นตัวช่วยลดความเครียดต่อสิ่งที่เข้ามาคุกคามชีวิตของบุคคล อีกทั้งยังช่วยให้บุคคลรู้สึกได้รับการยอมรับ รู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีการเตรียมการในการเผชิญปัญหาได้ดีและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม (Pender, 1987) ในอนาคตนั้นมีความจำเป็นที่เราต้องมีความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคที่ดี เพราะการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมอย่างรวดเร็วปัญหาต่างๆ ก็จะต้องตามมาอย่างมากมาย มหาศาล จะต้องมีความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้จะพบว่าผู้ที่มีความสามารถ คือผู้ที่จะสามารถเข้าใจและรู้จักคน รู้จักความสามารถประสิทธิภาพของคน และสามารถที่จะดึงเอาความสามารถของบุคคลนั้นเข้ามาใช้ให้เป็นประโยชน์ ไม่ว่าจะป็นองค์กรหรือในสายวิชาชีพใดๆ ก็ตาม (คันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2545)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญและการฝ่าฟันอุปสรรค เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้พบกับความสำเร็จในการเรียนและสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบปัจจัยและความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและฝ่าฟันอุปสรรค โดยแบ่งเป็นตัวแปรที่เป็น ปัจจัยภายใน ซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงคุณลักษณะภายในตัวบุคคล ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ แมคเคลแลนด์ (McClelland, David C, and others, 1953) และลักษณะมุ่งอนาคต งานวิจัยของ เมธยา คุณไทยสงค์ 2546 ตัวแปรที่เป็นปัจจัยภายนอกซึ่งเป็นตัวแปรที่แสดงลักษณะของบุคคลที่ เกิดจากการได้รับสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย งานวิจัยของ เกษร ภูมิดี, 2546)

✎ ปัจจัยภายใน

- แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- ลักษณะมุ่งอนาคต

✎ ปัจจัยภายนอก

การอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย

ความสามารถในการเผชิญปัญหา
และฝ่าฟันอุปสรรค
(Adversity Quotient : AQ)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 500 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 185 คน ที่ได้มาโดยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาและสัมภาษณ์นักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีจำนวน 4 ฉบับ รวม 70 ข้อ ได้แก่ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามโดยศึกษาทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถ ในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของ สตอลท์ซ (Stoltz, 1997) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการควบคุมอุปสรรคด้านความสามารถในการนำตัวเองเข้าไปแก้ไขอุปสรรค ด้านความสามารถในการรับรู้ถึงระดับอุปสรรค และด้านความสามารถในการทนทานต่ออุปสรรค แต่ละด้าน มีข้อคำถาม จำนวน 10 ข้อ รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 40 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมของบุคคลแวดล้อม

ผู้วิจัยได้สร้าง แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นันทนา จันทรรัตน์ (2545) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต พัฒนาขึ้นจากแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตของ พิทักษ์ วงแหวน (2546) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

ฉบับที่ 4 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย พัฒนาขึ้นจากแบบสอบถาม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของ นิกร ขวัญเมือง (2545) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

2. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

3.1 การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ผู้วิจัยหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของเครื่องมือทุกฉบับที่มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าภายหลังจากการทดลองใช้ ตามข้อที่กำหนดไว้ในแบบสอบถามและแปลผลข้อมูลตามที่ได้รับ ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นมาก

2.51-3.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การหาค่าความเชื่อมั่นแล้ววิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างค่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมโดยค่าที่ถือว่าใช้ได้คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากกว่า .20 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545) จากการนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้ง .20 ขึ้นไป มีค่าอยู่ระหว่าง 0.41-0.72

3.2 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540) ผลการวิเคราะห์พบว่าในการหาคคุณภาพของแบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.84 - 0.91

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สรุปได้ ดังนี้ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่ในระดับมาก ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคอยู่ในระดับมากเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามลำดับ ดังนี้

1. ปัจจัยภายใน และ ปัจจัยภายนอก ส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

ผลการวิจัยที่พบว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก อันได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากข้อค้นพบดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครองและลูก ในสถาบันครอบครัวปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะ เป็นครอบครัวสมบูรณ์หรือครอบครัวไม่สมบูรณ์มีลักษณะที่เหมือนกัน คือ ภายในครอบครัวจะมีความผูกพันกันอย่างแน่นแฟ้น มีความใกล้ชิดกันในทุกคนในครอบครัว สอดคล้องกับงานวิจัยของของเกษร ภูมิดี (2546) ได้ศึกษาความสามารถในการเผชิญและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2545 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 370 คน ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพด้านสัมฤทธิ์ผลนักเรียนที่ได้ รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความสามารถในการเผชิญและการฝ่าฟันอุปสรรคอยู่ในระดับสูง และนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสามารถในการเผชิญและการฝ่าฟันอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลางอีกทั้งบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมีความสามารถคาดการณ์ไกลและวางแผนถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถควบคุมตนเองให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำพฤติกรรมตามความต้องการของตนเอง มีความเพียรพยายามในการอดทน เพื่อบรรลุผลในอนาคต จึงทำให้บุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสามารถที่จะวางแผนหรือเตรียมพร้อมจะเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธยา คุณไทยสงค์ (2546) และสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิณ (2529) ว่าบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะสามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคต และตัดสินใจเลือกกระทำ หาแนวทางแก้ปัญหา และวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต รู้จักปฏิบัติให้เกิดการอดได้ รอได้อย่างเหมาะสม สามารถให้รางวัล และลงโทษตัวเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาในครั้งต่อไปได้ดีขึ้น สำหรับปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลมีความต้องการสถานะที่สูงขึ้น มีความรับผิดชอบมากขึ้นเพราะ ลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีพฤติกรรม ที่กล้าเสี่ยง ตัดสินใจเด็ดเดี่ยว กระตือรือร้น รับผิดชอบต่อตนเอง ทะเยอทะยาน รู้จักวางแผน และมีเอกลักษณ์เฉพาะตน รวมทั้งมีความปรารถนาจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ หรือพยายามทำดีกว่าบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง พยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ มีความสบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ

ดังนั้น จึงสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยส่งผลต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อยู่ในระดับที่สูง

2. ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก อันได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตและการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังที่ จตุพร เพ็งชัย (2533) กล่าวว่า ครอบครัวที่ให้ความรักความอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องในแนวเดียวกันในเรื่องทัศนคติ ค่านิยม มีความรักความเอาใจใส่ บิดามารดาเป็นที่ปรึกษาสมาชิกในครอบครัวจะไม่เกิดความว่าเหว มีความใกล้ชิดกันระหว่างบิดามารดาและบุตรแตกต่างกันไปตามวัย ครอบครัวแตกแยก 3 แบบ ครอบครัวที่บิดามารดาทะเลาะกันเป็นประจำ เป็นการแสดงถึงความนึกคิดของบิดาที่ขัดแย้งกับมารดา และไม่มีการควบคุมอารมณ์ เกิดการทะเลาะวิวาทให้บุตรได้ยิน การใช้ถ้อยคำรุนแรง ก้าวร้าว ครอบครัวที่บิดามารดาหย่าร้างกันและบุตรต้องอยู่กับคนอื่น เป็นที่แน่นอนว่าสถานการณ์เช่นนี้บุตรต้องเกิดความว่าเหว ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจครอบครัวที่มีบิดาหรือมารดาคนเดียว ย่อมมีผลทำให้บุตรขาดความอบอุ่นในกรณีนี้ครอบครัวต้องสูญเสียคู่ชีวิต เหลือเฉพาะมารดาหรือมารดาคนเดียว ทำให้ผู้ที่เหลืออยู่ต้องปฏิบัติภาระหลักขึ้นเพราะต้องมีทั้งหน้าที่ทั้งเป็นบิดามารดาแทนส่วนที่ขาดหายไป มีผลงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่ชี้ให้เห็นว่า มารดาที่มีผลต่อสุขภาพจิตของบุตรมากกว่าบิดาและบิดามีผลต่อบุคลิกภาพของบุตรตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงวัยรุ่น โดยเฉพาะการพัฒนาการทางสติปัญญาและการเลือกอาชีพและไม่ว่าจะด้วยสถานภาพครอบครัวแบบใด การสร้างและพัฒนาครอบครัวสามารถสร้างและพัฒนาให้ดี อีกทั้งงานวิจัยของ เมธาวดี สังขะมาน (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวแปรคัดสรรที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จังหวัดหนองคาย ปีการศึกษา 2547 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคัดสรรกับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค และสร้างสมการพยากรณ์ความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค ตัวแปรคัดสรร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ อัดมโนทัศน์ ความเครียด ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่นการมุ่งอนาคต แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความรับผิดชอบ และรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวพยากรณ์พบว่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างตัวพยากรณ์ กับความสามารถในการเผชิญและการฝ่าฟันอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น จึงสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก อันได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต และการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก ต่อความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อยู่ในระดับที่มาก

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลจากการวิจัย มีประเด็นที่เป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจส่งผลต่อ ความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษาเพื่อจะได้มีการส่งเสริม และสนับสนุนให้นักศึกษามีความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรค
2. การจัดการศึกษาหรือกิจกรรมของครูเพื่อพัฒนาความสามารถในการเผชิญปัญหาและการฝ่าฟันอุปสรรคของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- เกษร ภูมิดี. (2546). *การศึกษาศามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรค (AQ) ของนักเรียนที่มีบุคลิกภาพและรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จตุพร เพ็งชัย. (2533). *สาระเกี่ยวกับบุคลิกภาพ*. มหาสารคาม : ภาควิชาจิตวิทยาและแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิต การพิมพ์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2529). *พฤติกรรมศาสตร์ เล่มที่ จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ธีระศักดิ์ กำบรรณารักษ์. (2548). *AQ อัดเกินพิกัด = Adversity quotient : turning obstacles into opportunities / Paul G. Stoltz*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บิสิต.
- นนทนา จันทร์ฝัน. (2545). *การศึกษาตัวแปรที่สัมพันธ์กับความคาดหวังในอนาคตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย ด้วยการวิเคราะห์พหุระดับ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิกร ขวัญเมือง. (2545). *การศึกษาศามสัมพันธ์ระหว่างเมตาคอกนชินและการอบรมเลี้ยงดูกับความความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2561

- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การวัดและประเมินผลการศึกษา: ทฤษฎีและการประยุกต์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พิทักษ์ วงแหวน. (2546). *การศึกษาปัจจัยพหุระดับที่ส่งผลต่อพฤติกรรมไม่เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เมธยา คุณไทยสงค์. (2546). *จิตลักษณะบางประการที่สัมพันธ์กับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดี*. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรีนต.
- วิทยา นาควิษระ. (2544). *วิธีเลี้ยงลูกให้เก่ง ดี มีสุข IQ EQ MQ AQ*. กรุงเทพฯ: กู๊ดบุ๊ก.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2545). *เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ 3Q เพื่อความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง ศรีเอทีพี เบริน.
- Allen, Mary J.; & Yen, Wendy M. (1979). *Introduction to Measurement Theory*. California : Brooks/Cole Publishing.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- McClland, David C. and Others. (1953). *The Achievement Motive*. New York: Spplenton Century Croffs, Inc.
- Pender, N.J. & Pender, A.R. (1987). *Heath promotion nursing practice*. (2nd ed.). Norwalk: Appleton&lange.
- Stoltz,Paul,G. (2001). *Adversity Quotient @work*. 1st. New York. Harper Business.